

PLATÅBERGENS
GEOPARK
Lager av historia

15 000 år av istidshistoria i Valle- Hornborgaområdet

Utsikt från Bockaskedeåsen, Billingen Foto: Henrik Theodorsson

Dagens landskap kännetecknas till stor del av landskapsformer skapade under senaste istiden, som började för 115 000 år sedan. När isen var som tjockast täcktes geoparksområdet av ett ungefär 3,5 kilometer tjockt istäcke. Under isavsmältningen stod iskanten stilla under en lång tid mitt i platåbergslandskapet. Vid iskanten mynnade stora isälvar, som förde med sig material av nedbrutet berg. Lerpartiklarna sveptes med vattnet långt ut i havet, men större och tyngre partiklar i form av sten, grus och sand samlades i moränryggar, deltan och andra avlagringar längs iskanten. På sina håll blev även större och mindre isblock begravda i gruset. När dessa smälte bildades det gropar i landskapet – dödisgropar. Det märkliga småkuperade landskap som då uppstår brukar kallas kamelandskapet i Valle och nätverket av åsryggar vid Hornborgasjön framskulpterade av den mäktiga inlandsisen!

1. Sotaliden - Stolan

Stolan är den unika plats där Baltiska issjön tappades ut i Västerhavet för ca. 11 600 år sedan i samband med att inlandsisen smälte av. En gigantisk naturkatastrof vars spår vi kan följa än idag. Från parkeringen utgår en vandrings slinga på ca 3,5 km som tar dig runt i området där man bland annat kan se hur vattenmassorna eroderat ut en ränna i sandstenen.

2. Bockaskedeåsen

Bockaskedeåsen är med sina 35 meter den högsta åsen i Valle härad. Åsen bildades i samband med isens avsmältning då stora mängder smältvatten genom vertikala sprickor och isälvstunnlar transporterade lera, sand, sten och grus i glaciärisen. Från Bockaskedeåsen har du en utsikt över hela kamelandskapet, men även Billingen i öster och Kinnekulle i väster. Billingeleden går över Bockaskedeåsen.

3. Flämsjön

Flämsjön är en av de större sjöarna i området och ligger i en stor dödisgrop som bildats när grus och sand avsatts kring och över stora isberg vid inlandsisens avsmältning. När isbergen väl smälte sjönk materialet ihop och bildade gropar. Maxdjup är 22,8 m med medeldjup om 7,2 m. Vattnet i Flämsjön är väldigt klart och har en hög kalkhalt vilket märks på mängden musslor, snäckor och kransalger. Flämsjön runt är en 9 km lång led som tar dig runt sjön.

4. Höjentorp – Drottningkullen

Höjentorp-Drottningkullen är det största av Valles naturreservat. Här är landskapet varierat, med kullar, åsryggar och små sjöar. Här är det upp och ner som gäller när dödisgroparna och isavlagringarna avlöser varandra i det kuperade landskapet!

5. Dödisgropen vid Varnhem

Strax utanför naturreservatet Ökull-Borregården med sitt böljande och varierande kamelandskap, med kullar, åsryggar och små sjöar hittar du denna näst intill perfekt runda dödisgrop. Botten av gropen är en spännande picknickplats där man bara ser himmel och gräs. Från Valle camping går vandringsled till dödisgropen.

6. Tre vandringsleder på rullstensåsar kring Hornborgasjön

- *Vässtorpsåsen*

Vässtorpsåsen är en rullstensås vid Hornborgasjöns östsidan. Rullstensåsar löper parallellt med isens rörelseriktning. Sten, grus och sand som finns i rullstensåsen är rundat och storleksorterat. Då glaciärisen smälter rasar isälvsedimenten längs med åsens sidor eftersom tunnelväggarna inte längre stöder åsen. Höga åsar med spetsiga krön och branta rasslutningar kallas getryggsåsar. På våren blommar både backsippor och körsbärsträd här.

- *Bolumleden*

På Bolumleden vandrar du i det kuperade vackra odlingslandskapet i området kring Hornborgasjön. Leden tar dig på en rundslinga där du kommer upp på en rullstensås med flera vackra vyer med utsikt mot platåberget Kinnekulle.

- *Ore backar*

Här vandrar du längs en rullstensås vid Hornborgasjöns västsida som sträcker sig ut i sjön. Leden går fram till fågeltornet på Ore nabb, där man sedan får vända. Vackert året om!

